

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.001.08.2018

P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w zakresie wykorzystania wybranych dotacji z budżetu państwa przez ośrodki pomocy społecznej
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markuszowie, ul. Marka Sobieskiego 1, 24-173 Markuszów, (dalej: GOPS lub Ośrodek)
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Irena Opolska, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Markuszowie od 4 stycznia 2008 r. (dowód: akta kontroli str.2-3)
<i>Podstawa prawna</i>	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
<i>Kontroler</i>	Katarzyna Kuzioła, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/5/2018 z dnia 8 stycznia 2018 r. (dowód: akta kontroli str.1)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykorzystania dotacji z budżetu państwa na wypłatę świadczeń wychowawczych i z funduszu alimentacyjnego, pod względem legalności, gospodarności i rzetelności. Ocenie podlegało w szczególności przyznawanie i wypłata świadczeń, działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych oraz prawidłowość wykazywania danych w sprawozdaniach. Podstawą sformułowania oceny była analiza dokumentów w ww. zakresie. Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części IV. Wyniki kontroli.

III. Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² wykorzystanie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markuszowie dotacji z budżetu państwa na realizację w 2017 r. zadań z zakresu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych.

Powyższą ocenę ogólną uzasadnia w szczególności zgodne z przeznaczeniem wykorzystanie środków finansowych na realizację zadań objętych kontrolą NIK.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na przekazaniu Wojewodzie Lubelskiemu miesięcznego sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za październik 2017 r. z opóźnieniem trzech dni oraz niewszczęciu postępowania w sprawie uznania za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych dłużnika, który przez ponad rok od wezwania nie stawił się do GOPS w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i nie złożył oświadczenia majątkowego. Zgodnie z kryteriami dokonywania ocen, przyjętymi w kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., nieprawidłowości te nie miały wpływu na ocenę realizacji przez GOPS zadań objętych kontrolą.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 (dalej: ustawa o NIK).

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

IV. Wyniki kontroli

Opis stanu
faktycznego

1. W 2017 r. na realizację zadań finansowanych lub dofinansowanych z dotacji z budżetu państwa GOPS otrzymał środki finansowe w wysokości 4.119,4 tys. zł, z czego wykorzystano 3.964,5 tys. zł. Ponad 93% tej kwoty przeznaczono na wypłatę świadczeń wychowawczych oraz rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli str.252)

2. W 2017 r. wydano 15 decyzji przyznających świadczenie z funduszu alimentacyjnego i 281 – w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, z tego osiem odmawiających przyznania tego świadczenia z powodu przekroczenia kryterium dochodowego. Badaniem objęto dokumentację 15 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (tj. 100% złożonych w 2017 r.) i 41 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń wychowawczych (14,6%), zakończonych wydaniem pozytywnych decyzji, na podstawie których wypłacono świadczenia. Stwierdzono, że wnioski spełniały wymogi formalne, a przy ich rozpatrywaniu przestrzegano przepisów ustaw: z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³ i z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci⁴ oraz rozporządzeń Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej⁵.

Świadczenia wychowawcze oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznano na właściwe okresy oraz w prawidłowej wysokości, wypłacano je w kwotach i terminach określonych w decyzjach.

(dowód: akta kontroli str.244-254, 269-270)

3. Z dotacji przyznanej na świadczenia wychowawcze w kwocie 2.424,7 tys. zł⁶ wykorzystano 2.327,6 tys. zł (96%), z tego 2.294,3 tys. zł przeznaczono na wypłatę świadczeń osobom uprawnionym, 33,3 tys. zł (1,4%) – na obsługę zadania. Niewykorzystane środki finansowe zostały 31 grudnia 2017 r. zwrócone do Urzędu Gminy w Markuszowie. W porównaniu do 2016 r. kwota wypłaconych świadczeń była wyższa o 517,4 tys. zł (29,1%), a koszty obsługi o 4,0 tys. zł (13,7%). Różnice w wysokości dotacji wykorzystanych na wypłatę świadczeń wychowawczych w ww. latach wynikały głównie z większej liczby miesięcy, w których wypłacano świadczenie. W 2017 r. wypłacono 4.604 świadczenia wychowawcze (o 1.040 więcej niż w 2016 r.). W latach 2016-2017 świadczenia uzyskało 100% dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego, tj. odpowiednio 418 dzieci z 259 rodzin i 435 dzieci z 275 rodzin.

W 2017 r. z funduszu alimentacyjnego wypłacono 216 świadczeń w łącznej kwocie 85,4 tys. zł oraz sfinansowano koszty obsługi zadania (2,5 tys. zł). W porównaniu do 2016 r. kwota wypłaconych świadczeń była niższa o 10,3 tys. zł (10,8%), a koszty obsługi – o 0,3 tys. zł (10,3%) Wynikało to ze zmniejszenia liczby osób uprawnionych (z 18 w IV kwartale 2016 r. do 16 w IV kwartale 2017 r.).

(dowód: akta kontroli str.9-41, 50-89, 252, 257-260, 265)

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 489, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1851, ze zm.

⁵ Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. poz. 2229, uchylone z dniem 1 sierpnia 2017 r.); z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. poz. 1467); z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze (Dz. U. poz. 214, uchylone z dniem 1 sierpnia 2017 r.) oraz z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz.U. poz. 1465).

⁶ W tym kwota 90,2 tys. zł zablokowana przez Wojewodę Lubelskiego.

4. Należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na koniec roku 2017 wynosiły 1.135,0 tys. zł, w tym odsetki stanowiły 339,2 tys. zł i w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. były wyższe odpowiednio o: 94,3 tys. zł (9,1%) i 38,2 tys. zł (12,7%). Od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano należności w kwocie 14,6 tys. zł, tj. o 20,3% (3,7 tys. zł) niższej niż w 2016 r. Wyegzekwowane w 2017 r. kwoty stanowiły 17,1% wypłaconych w tym roku świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w 2016 r. 19,2%).

Badanie dokumentacji postępowań wobec 10 (spośród 36) dłużników alimentacyjnych wykazało, że w stosunku do dziewięciu niezwłocznie podjęto działania określone w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W stosunku do jednego dłużnika, wezwanie do stawienia się w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i złożenia oświadczenia majątkowego skierowano w styczniu 2017 r., tj. po upływie trzech miesięcy od wydania decyzji przyznającej świadczenie. Do dnia kontroli (5 lutego 2018 r.) dłużnik ten nie złożył oświadczenia majątkowego oraz nie stawiał się do GOPS w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. Nie została również wydana decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Stosownie do art. 8a ww. ustawy, GOPS jako organ właściwy wierzyciela przekazywał do biura informacji gospodarczej za każdy miesiąc informacje o zaległościach dłużników.

Zgodnie z art. 27 ust. 3a i ust.8 ustawy, w każdym z badanych postępowań, GOPS po wydaniu decyzji o przyznaniu świadczenia z funduszu alimentacyjnego, kierował do komorników wnioski o przyłączenie do prowadzonej egzekucji sądowej.

(dowód: akta kontroli str.90-161, 230-243)

4. W 2017 r. w GOPS stwierdzono przypadek nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego wypłaconego za jeden miesiąc. Podstawą stwierdzenia było powiadomienie Ośrodka przez świadczeniobiorcę o uzyskaniu dochodu w związku z podjęciem pracy. Świadczeniobiorca, po otrzymaniu decyzji o uznaniu świadczenia wychowawczego za świadczenie nienależnie pobrane, dokonał wpłaty otrzymanego świadczenia wraz z odsetkami.

W okresie objętym kontrolą GOPS nie przeprowadzał kontroli wykorzystania świadczeń wychowawczych. Wg wyjaśnienia Kierownik Ośrodka, do GOPS nie docierały sygnały o podejrzeniu marnotrawienia środków finansowych, bądź ich wykorzystywaniu niezgodnie z celem.

(dowód: akta kontroli str. 7-8, 195-200, 251, 261)

5. Kwartalne sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz miesięczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego sporządzono zgodnie ze wzorem określonym w załącznikach do rozporządzeń Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej⁷. Sprawozdania terminowo przekazano Wojewodzie Lubelskiemu z wyjątkiem sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń wychowawczych za październik, przekazanego z opóźnieniem trzech dni.

(dowód: akta kontroli str.115-151, 162-229)

⁷ Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. poz. 2324, uchylone z dniem 1 sierpnia 2017 r.), z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. poz. 1812), z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego (Dz. U. poz. 212, uchylone z dniem 1 sierpnia 2017 r.) i z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego (Dz. U. poz. 1813).

Kwartalne sprawozdanie Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami przekazano do Urzędu Gminy w Markuszowie w terminie określonym w rozporządzeniach w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁸. Wykazane w sprawozdaniu kwoty wydatków na objęte zadania były zgodne z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str.82-89)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Miesięczne sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za październik 2017 r. przekazane zostało Wojewodzie Lubelskiemu 10 listopada 2017 r., tj. trzy dni po terminie.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, organ właściwy sporządza z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych miesięczne sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego i przekazuje właściwemu miejscowo wojewodzie drogą elektroniczną w terminie do siódmego dnia miesiąca następującego po upływie każdego miesiąca.

Kierownik GOPS wyjaśniła, że opóźnienie było związane z rozpoczęciem nowego okresu zasiłkowego oraz potrzebą przyjmowania i analizowania pod względem poprawności wniosków, co uniemożliwiło zarejestrowanie w terminie wszystkich danych niezbędnych do prawidłowego wygenerowania sprawozdania.

(dowód: akta kontroli str.228, 262-266)

2. W jednym przypadku przez ponad rok nie podjęto działań w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, pomimo niestawienia się tego dłużnika w GOPS w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz niezłożenia przez niego oświadczenia majątkowego.

Wezwanie do stawienia się w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i złożenia oświadczenia majątkowego skierowano do dłużnika alimentacyjnego 20 stycznia 2017 r., tj. po upływie trzech miesięcy od wydania decyzji przyznającej świadczenie (10 października 2016 r.). Ponowne wezwanie skierowano 12 stycznia 2018 r., w związku z wydaniem w dniu 13 września 2017 r. decyzji przyznającej świadczenie na kolejny okres zasiłkowy.

Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego, organ właściwy dłużnika wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Kierownik GOPS wyjaśniła, że jest to jedyny przypadek spośród prowadzonych, w których nie została wydana decyzja o uznaniu dłużnika jako uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W dniu 12 stycznia 2018 r. wezwano dłużnika do złożenia oświadczenia majątkowego oraz udzielenia wywiadu. W związku z tym, że do GOPS w Markuszowie wróciło potwierdzenie odebrania listu przez zainteresowanego oraz upłynął termin na dokonanie ww. czynności, w najbliższym

⁸ Zał. nr 44 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm., rozporządzenie uchylone z dniem 13 stycznia 2018 r.) oraz zał. nr 40 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 109).

czasie zostanie wszczęte postępowanie w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

(dowód: akta kontroli str.106-114, 262-268)

V. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Niezwłoczne podejmowanie wobec dłużników alimentacyjnych działań określonych w art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
2. Terminowe przysyłanie do Wojewody Lubelskiego sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 6 marca 2018 r.

Kontroler:
Katarzyna Kuzioła
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis